

Muhulane

Nr 5 (379)

Mai 2021 (lehekuu)

Muhu leht

**Armsad kõige
väiksemad muhulased
ja teie vanemad!**

Praegust olukorda arvestades ja teie tervise huvides kevadine

**HÕBELUSIKAPIDU
LÜKKUB EDASI.**

Soovime teile **rõõmsat
emadepäeva** ja kaunist kevadet!
Olge terved!

Vanade akende päev

Laupäeval, 22. mail korraldab Muhu Pärandikool koostöös Eesti Vabaõhumuuseumi maarahitarktuuri keskusega **vanade akende päeva**.

Vanade akende soojapidavamaks muutmiseks räägib ehitusinsener Üllar Alev. Pastoraadis toimub praktiline töötuba, mille käigus saab iga soovija vana akna köpitsemlses kätt proovida. Liiva turuhoones avatakse Vabaõhumuuseumi näitus "Talu-maja suud ja silmad" vanade talumajade udest ja akendest. **Päeva algus kl 12.**

ISSN 1736-289X

9771736289007

Levalõpme-Gräzin: Muhu silla vastu

Kui ma paari aasta eest (olles lõpetanud võitluse Võiküla tuulikutega) hakkasin märkama ideed sellest, et Muhu ja mandri vahele oleks tarvis sild ehitada, siis tundsin kohe – no see värk mulle ei meeldi. Ja ajades sellest juttu põliste muhulaste ja volikogu inimestega, sain üldjoontes sellise vastuse: „Ära pabista, siin on ennegi igasugu pudelipaikajaid ja kuutõrvajaid nähtud ja ei tule sellest sillastki midagi.“ Kuna olen nüüd ka ise päris-muhulane, kes teab, et siin aeg peatub, siis mõtlesin ka ise – ah, las plähverdavad, ei tule sellest asjast midagi. Ühel hetkel aga läks südame alt kõhedaks: mitmel pool võis näha silla ehitus-eskiise, asendiplaneeringuid ja kuulda radiost selleteemalisi jutte. Ja nüüd veel eriti: nagu olete märganud, on viimastel aegadel hakanud liikuma igasugust Euroopa raha, aitamaks ettevõtteid, võitlemaks koroonaviirusega, toetamaks sotsiaalseid programme, Rail Balticut jne.

Olles olnud elukutseline poliitik üle 20 aasta, hakkas intuitsioon mulle ütlema: kui Eesti kohal hakkab lendlema miljard, siis on

kümneid võimalusi, et sellest 100 miljonit silla-ehituseks tuuri panakse. Ehk siis: see sillajutt hakkab tasapisi omandama reaalsust. Just sel ajal esitasin Muhu Infos [näo-raamatus] niisama omavahelise küsimuse – kas te, munuksed, silda mandrile tahate? Ja ligi 40st vastusest olid peaaegu kõik vastu! Üks oli ka poolt, kes aga pärast helistas ja ütles, et tegelikult on ta ikkagi vastu.

Me võime uhked olla, et oleme vabariigi kõige tublim vald ja et siin elavad Eesti kõige õnnelikumad inimesed. Kusjuures osa sellest õnnest toovad meile ka suvemuhulased, kelle armastus meie saare vastu väiksem ei ole. Miks nii? Meil ei ole ju miskit, mida vastu panna Peipsi põhjakallaste laantele ja kalda-liivale, Lõuna-Eesti kuplitele, Tallinna vanalinnale ja Pärnu rannale. Ja ometi oleme me Eesti kindlasti üks kõige ahvatlevamaid puhke- ja elukohti. Niisiis – mis on see, mis meil on ja mida noil teistel ei ole?

See, et me oleme saar. See, et me oleme „meretagune asi“, mis kaob

kohe, kui meid ühendatakse sillaga mandri osaks. Kestahes siia külla tulija või isegi rekkajuht ütleb, et ülemere sõitmine on elamus omaette. Isegi praami ootamine on elamus. Ja me kõik teame, et poole praami tee peal tuleb hinge teistmoodi tunne, olgu pealegi: „siin aeg peatub“ isegi siis, kui mõnikord kellelgi kiire juhtub olema. Üks asi veel: ka siis, kui me seda igal hetkel ei märka, on Muhul väga vana kultuur, mis ulatub 800 aasta taha ning meie ajalugu siin on olnud keeruka poliitikaga Põide, Linnuse ümber, mille põnevuse leiame Meelis Tulgi suur-raamatust „Foogt“. Ja veel: me ei tohi unustada, kuidas Väike väin on ära solgitud, Väikse väina tamm on kinni müüritud veevoolud ja mere-elu. Oleme võidelnud koos Linna ning võimsa ja loodustarmastava Hansode klan-niga tammi avade eest, aga tulemusi pole olnud. Kui see asi juba minema saab, siis ehitatakse Muhu sild samal moel Muhust hoolimata.

Kas Muhu on igas mõttes ideaalne koht? Ei pruugi olla, aga kus ta siis mujalgi on. Ta on selline, nagu ta on ja temast mandrit teha ei tohi. Huvitav on seegi, et tegelikult ei anna sild ka majanduslikult midagi – kõik senised suuremad ja kogukamad veod on Saare- ja Muhumaa firmadele nii tehtud, et nad arvestavad kehtivate tunniplaanidega. See, kellel on vaja hakata ehitama valtsimismasinaid vms koletu suurt, ei pea ju tooma seda tööd ei Muhusse ega Saaremaalegi. Arvestagem veel ka seda, et sõitmine mööda Muhu silda tuleb kallim kui praamiga ja tormiga ei saa sõita ka silda pidi – sügis-talvine külgtuul viib rekka kiiremini merre kui laaditult praami peale.

Lõpuread vt lk 3.

Silla kaart kodulehelt saartesillad.ee

Külavanemate koosolek

toimub neljapäeval, 13. mail
kell 17 Hellamaa laululaval.

Muhu Vallavalitsus ootab õppestipendiumi taotlusi

Õppestipendiumi eesmärk on toetada andekaid, rahvastiku-registris Muhu valla sissekirjutusega noori õppe- ja teadustööga tegelemisel ning loomingu- ja sporditegevustes.

Õppestipendiumid ja vastavad määrad on järgnevad:

- 1) stipendium ülikoolis õppivale noorele a' 500 eurot;
 - 2) stipendium kutseõppeasutuses või rakenduskõrgkoolis õppivale noorele a' 400 eurot;
 - 3) stipendium „põhikooli kiitusega lõpetaja” a' 200 eurot;
 - 4) stipendium „gümnaasiumi medalist” a' 300 eurot;
 - 5) stipendium „aasta täiskasvanud õppija” a' 200 eurot.
- Kahte esimest stipendiumi antakse välja 5, teisi vastavalt komisjoni otsusele.

Stipendiumi taotluses tuleb näidata taotleja ja/või kandidaadi esitaja

- 1) nimi ja kontaktandmeid (aadress, telefoninumber, elektronposti aadress ja pangarekvisiidid);
- 2) taotletava stipendiumi põhjendus;
- 3) õppeasutuse tõend edasijõudmise kohta (õppestipendiumi puhul);
- 4) väljavõte õpinguraamatust (õppestipendiumi puhul).

NB! Põhikooli ja gümnaasiumi edukad lõpetajad esitatakse õppestipendiumidele kooldi poolt.

Muhu valla stipendiumide määramise korraga saab tutvuda Riigi Teatajas riigiteataja.ee/akt/426062014016. Taotluse blankett on leitav Muhu valla kodulehelt muhu.ee/Toetuste-taotlus

Muhu Vallavalitsus ootab teie taotlusi õppestipendiumidele vallamajja kuni 1. juunini 2021. a aadressil Vallamaja, Liiva küla, Muhu vald 94701, Saare maakond või vald@muhu.ee

Täiendav teave valla kantseleist tel 453 0672.

Maamajade ostubuumist Saare ja Muhu ääremaaadel kirjutas 10. aprilli Saarte Hääl.

Vallavalitsuse istungitelt

7. aprill

Kooskõlastati puurkaevu asukoht järgmistel maauksustel:

- Hellamaa k Uielu,
- Kuivastu k Käsperi,
- Kuivastu k Salu,
- Lalli k Niidi,
- Pädaste k Jaagu,
- Pallasmaa k Matsi,
- Rootsivere k Laasu,
- Kapi k Riida.

Väljastati ehitusluba:

- Viira k Juhani mü 15 kW päikese-elektrijaama püstitamiseks,
- Igaküla Kästiku-Põllu puurkaevu rajamiseks,

- Piiri k Värava mü majandushoone ümberehitamiseks jahiulukite käitlemishooneks.

Määrati lähiaadressid:

- Kallaste k Uie-Jaani,
- Viira k Vahemetsa.

Otsustati jagada:

- Päelda Uue-Kaasiku: Ingli, Villemi, Ingli ja Villemi (mtm-d),
- Võiküla Jüri: Jüri (el.m) ja Rukkipõllu (mtm),
- Pädaste k Niidi: Niidi, Loona ja Olari (mtm-d). Kehtetuks tunnistati Muhu Vallavalitsuse korraldus nr 270, 5.11.2020.

Otsustati seada sundvaldus avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Elering AS kasuks uue 110 kV pingega elektrihüliini ehitamiseks:

- Linnuse k Salu-Jaani kinnistule,
- Ridasi k Tõnise kinnistule,
- Ridasi k Villemi kinnistule.

Otsustati seada sundvaldus avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Elektri-levi OÜ kasuks:

- uue 10 kV pingega maakaabelliini

ja mastitõmmitsa ehitamiseks Suuremõisa Uue-Sildu kinnistule,

- uue 10 kV pingega maakaabelliini ehitamiseks Kantsi k Känu kinnistule,

- uue 0,4 kV pingega maakaabelliini ja mastitoe ehitamiseks Linnuse k Lõhmussalu kinnistule.

Kinnitati valla hanke “Muhu laste- ja kõnniteede uuendamine” pakumustulemused: edukaks tunnistati Colletter OÜ pakkumus.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

24. aprill

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost 1 kinnistu.

Otsustati viia elektrooniliselt riigihange registri vahendusel läbi:

- lihtmenetlusega riigihange “Õppevahendite soetamine Muhu Põhikooli hariduslike erivajadustega õpilastele”,

- väikehange “Muhu Põhikooli hooneosa lammutamine”.

Otsustati seada sundvaldus avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Elering AS kasuks uue 110 kV pingega elektrihüliini rajamiseks:

- Oina k Vihukse ja Peedu kinnistule,
- Raegma k Kõrve-Arturi küle,
- Kantsi k Käärü küle.

Otsustati jagada:

- Nõmmküla Kooli: Pihlaka ja Sini-lille (mtm-d),
- Kallaste k Veski: Veski ja Veskimäe (el.m-d).

Kooskõlastati puurkaevu asukoht Raugi k Männakäbi mü.

Väljastati ehitusluba:

- Koguva k Nuka mü puurkaevu rajamiseks,

- Rootsivere k Lauda mü laohoone püstitamiseks.

Väljastati projekteerimistingimused Linnuse k Lõpe mü 110 kV maakaabelliini ehitusprojekti koostamiseks.

Kinnitati Muhu Lasteaias lapse toidupäeva maksumuseks 2 eurot. Rahvastikuregistri andmetel ja alalise elukohaga Muhu vallas elavatele lastele rakendatakse kinnitatud toidupäeva maksumuse osas 50 % soodustust ehk toidupäeva maksumus on 1 euro.

Kinnitati pakumustulemused Koguva sadama DP keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnangu koostamiseks. Kolmest laekunud pakumusest tunnistati edukaks Lemma OÜ pakkumus (OÜ Hendrikson ja Ko ning Skopast ja Puhkim OÜ ees).

15. aprilli volikogu istungi päevakorrast

- Paenase küla Rukkisaadu detailplaneeringu algatamine,

- Kinnisasja omandamiseks loa andmine (Rootsivere k Uuelu-Mare mü),

- Muhu valla teehoiukava 2021–24 kinnitamine,

- Muhu Vallavolikogu 19.11.2020 otsuse nr 154 muutmine (“Saare maakonna energiamajanduse ja kliima arengustrategia koostamise algatamisega nõustamine”, p. 2),

- Revisjonikomisjoni liikme valimine (Marve Järv),

- Info.

Detailplaneeringute teated

Muhu Vallavolikogu algatas oma 15.4.2021. a otsusega nr 171 Paenase küla Rukkisaadu (katastritunnus 47801:001:0702, pindala 5,45 ha) katastriüksuse detailplaneeringu ja jättis algatamata keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Planeeringuala hõlmab kogu Paenase küla Rukkisaadu katastriüksust. Detailplaneeringu koostamise algataja on Muhu Vallavolikogu, detailplaneeringu koostamise korraldaja ja kehtestaja on Muhu Vallavalitsus. Planeeringu koostaja on OÜ DP Projektbüroo, kontakt alar@dpprojekt.ee, tel. 5117178. Planeeringu eesmärgiks on katastriüksusele ehitusõiguse ja arhitektuursete tingimuste määramine puhkemajade rajamiseks, katastriüksuse sihtotstarbe muutmine osaliselt ärimaaks, liikluskorralduse põhimõtete määramine, tehnovõrkude, trasside ja tehnorajatiste asukoha määramine, hoonestuse ja haljastuse põhimõtete ja ulatuse määramine, keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks, seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate kitsenduste ja servituutide ulatuse määramine. Muhu valla üldplaneeringu kohaselt tuleb koostada detailplaneering juhul, kui soovitakse katastriüksuse sihtotstarbe muutmist tootmis- või ärimaaks. Vastavalt keskkonnamõju eelhinnangule ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju, mistõttu keskkonnamõju strateegilist hindamist ei algatatud.

Nimetatud Muhu Vallavolikogu otsusega ning Muhu Vallavalitsuse korraldusega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister

Kontaktisik: maa- ja planeeringunõunik Pille Tamm, tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus kehtestas 29.4.2021. a korraldusega nr 168 Vahtraste küla Sireli katastriüksuse (47801:001:0818) detailplaneeringu.

Detailplaneeringuga muudetakse alal kehtivat Vahtraste küla Mulla maaüksuse detailplaneeringu hoonestusala ja tehnorasside asukoha osas. Planeeringulahendus võimaldab rajada katastriüksusele kuni 7,5 m kõrguse elamu ja kaks kuni 6,5 m kõrgust abihoonet, ehitusaluse pinnaga kokku kuni 250 m², lisaks kaks kuni 5 m kõrgust ja kuni 20 m² ehitusaluse pinnaga väikehoonet ning majapidamist teenindavad rajatised. Ligipäas planeeringualale rajatakse Kase katastriüksuse kaudu. Planeeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulisi majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi mõjusid ning negatiivseid mõjusid looduskeskkonnale.

Jüri- ja lehekuu Muhu Muuseumis

Väike lootus on, et ajalehe trükkimine ajal oleme saanud ehk muuseumi ka külastajatele taas avada. Ilusamad ilmad on juba jalutajaid Koguvasse toonud.

Vahepeal on õnnestunud osaleda mitmel zoomis toimunud kohtumisel ja olla kursis mujal Eesti muuseumides toimuvaga. Kõik loodavad, et saame viiruse kontrolli alla ja muuseumid avada. Ollakse kindlad, et veebikohtumised on tulnud, et jääda, aga kindlasti mitte sellistes mahtudes kui nad sel aastal on olnud. Teadur Eda aitas koostada Musta Mardi matkaraja voldikut. Juhataja Meelis lasi trükkida uued teabetahvliid Eemu veski jaoks. Tegime kevadisi korraetüüpe muuseumi territooriumil.

Kunstitali on üles pandud Saaremaa Muuseumi näitus „1919 Mässu kaudu vabasse riiki“. Alates 15. maist on plaanis Kunstitali avada igapäevaselt kella 10–17. Mässunäitust saab näha 8. juunini muuseumi lahtioleku aegadel. Kel soovi näitusega tutvuda varem, siis

ka see on võimalik alates 4. maist muuseumi lahtioleku aegadel.

Eelinfona lisaks: kes nüüd on usinasti oma kodu ja koduümbrust koristanud ja leidnud sealt asju, mida ise ei vaja, aga päris ära ka visata ei raatsi, siis tasub need kokku koguda ja tulla 19. juunil nendega Koguvasse muuseumi väravaesisele alale. Nimelt plaanime sel päeval Vana trani laata. Täpsemalt saame sellest kirjutada järgmises lehenumbri.

Endiselt ootame teie mälestusi, mis on seotud üle väinade käimistega.

Kuna muuseumi selle aasta teema on Muhust mandrile ja Saaremaale pääsemisega seotud, siis oleme tänulikud, kui need, kellel on Suure ja Väikese väina ületamisega seotud mõni erk mälestus, seda meiega jagaksid. Seda võib teha nii facebooki, e-kirja (eda@muuseum.ee) või telefoni 5345 4591 teel.

Tervitustega,

Siret muuseumist

Teeme Ära talgud

Üle-eestiline Teeme Ära 2+2 talgupäev toimus sel aastal kehtivaid piiranguid ning 2+2 reeglit järgides traditsioonilisel ajal, maikuu esimesel laupäeval, 1. mail. Kutsuti üles korraldama oma isiklikke talgupäevi pere- ringis, samuti saab hajutatult piiratud inimeste arvuga korras- tada külaplatse ning parendada küla heakorda.

Muhu Vallavalitsuse poolt sel aastal talgusuppi ei pakutud, küll aga toetatakse kevadiste talgu- tööde tegemist, **kompenseerides mai lõpuni korraldatud talgute kulusid** töövahenditele, tarviku- tele ja/või kütusele **kuni 30 euro ulatuses**. Ühe küla kohta saab esitada ühe taotluse. Toetust saab talgute kulu aruande ja kulu- dokumendite esitamisel, aruande vorm on leitav Muhu valla veebi- lehelt www.muhu.ee/teenused-jablanketid5. Talgute kulu aruande esitamise tähtaeg on **31. mai 2021**. Aruanne koos lisadoku- mentidega saata annika@muhu.ee või tuua vallamajja.

Lisateave: Annika Auväär, annika@muhu.ee, tel 5622 1922

Kutsume üles tunnustama täiskasvanud õppijaid

ETKA Andras (Eesti täiskas- vanute koolitajate assotsia- sioon) ja Saaremaa vallavalitsus kutsuvad üles kuni **30. maini** esitama kandidaate täiskasvanu- hariduse tunnustuskonkursile. Kandidaate saab esitada neljas kategoorias – aasta õppija, aasta õpitegu, aasta koolitaja ja aasta õppijasõbralik töandja. Kandi- daate saab esitada 30. maini 2021 ETKA kodulehel [andras.ee/ node/413](http://andras.ee/node/413)

Kõigi maakonna kandidaatide seast selgitatakse välja maa- konna esinumbrid, kes saavad tunnustatud maakonna tänu- sündmusel. Maakonna lau- reaatide seast teeb valiku üle- riigiline komisjon. Aasta õppi- jat, koolitajat ja õpitegusid tunnustatakse 8. oktoobril toi- muval täiskasvanuhariduse tänu- sündmusel, mis on tradit- sioonilisel täiskasvanud õppija nädalal. Aasta õppijasõbralikku töandjat tunnustatakse 14. oktoobril Eesti Töandjate Keskliidu majas toimuvall sündmusel. Täiskasvanud õp- pija nädal toimub sel aastal 24. korda ja selle eesmärk on tõsta esile täiskasvanuna õppimine.

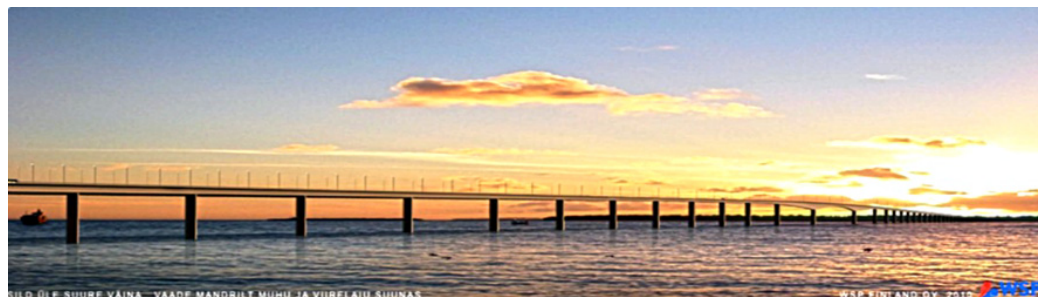
Tunnustamine toimub Euroopa Sotsiaalfondi projekti “Täiskasvanuhariduse eden- damine ja õppimisvõimaluste avardamine” raames. Konkursi korraldab Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon koostöös Haridus- ja Teadus- ministeeriumi, Eesti Töandjate Keskliidu ja Euroopa täiskas- vanuhariduse veebikeskkond EPALE-ga ja Eesti Külaliiku- misega Kodukant.

Lisateave: Saaremaa valla haridusnõunik Meelis Kaubi (meelis.kaubi@saaremaavald.ee, tel 452 5063).

NB! Virtsu-Kuivastu parv- laevadel on nüüd kaptenikõllid ka muhu keeles.

Muhu elanike arv läheneb taas 2000-le, kirjutas 7. aprilli Saarte Hää. Viimati ulatus saare elanike arv üle kahe tuhande 2005. aasta detsembris. 2011. aastal langes alla 1900. Selle aasta 31. märtsi seisuga on Muhu elanike arv 1993.

Muhu Liha väiketööstuse väljajaadetest pajatas 7. aprilli Meie Maa.

Kas kujutluspilt sillast tundub romantiline?

Pilt: saartesillad.ee

Levalõpme-Gräzin: Muhu silla vastu

Algus lk 1.

Nimetus „Saaremaa sild“ on vale – silla otsa tahavad nad ehitada Muhusse ja seega tuleks ju hoopis muhulaste käest küsida, kas nad seda tahavad. Ja mingi niis nii, nagu rahvas tahab. **Küsitluse jaoks on aga kohe tulemas peaaegu ideaalne aeg – vallavolikogu valimised.** Esitades lisaks vallavolikogu kandidaatidele lihtsa küsimuse: „Kas Muhu silda mandriga tahate? Jah / Ei.“ Valimistest võtaksid osa Muhusse alaliselt sissekirjutatud inimesed.

Suure väina püsiühendusest

Aprillis alustas tööd Suure väina püsiühenduse riigi eriplaneeringu ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamiseks loodud ekspertide rühm. Püsiühendusel on suurem mõju just kohalikele kogu- kondadele, kellelt kogutakse nende mõjude kaardistamiseks teavet.

Mai alguses avaneb veebileht, mille kaudu saab end projekti käekäiguga kursis hoida iga soovija.

Rahandusministeeriumi pressiteatest

Suure väina sillast on juttu 26. aprilli Meie Maas.

Püsiühenduse teemasid vahendas 20. aprilli Saarte Hää. Arvesse võetakse kõik senitehtud uuringud ja küsitlused, kuid neile vaadatakse värskest otsa ja hinnatakse tänasest majanduslikust, sotsiaalsest ja keskkonnavalasest perspektiivist lähtudes.

Parvlaevaühenduse osas tuleb saada selgust, kas see on pikas perspektiivis jätkusuutlik, kas liini- võrku peaks tihendama ja uusi praame liinile juurde tooma ning milline on praamiliikluse ökoloogiline jalajalg.

Vt lähemalt

www.pysiyhendus.ee

TSITAAT Juhan Luigalt: **Ühistunnet, kaastundmust oma ligimese vastu nimetatakse armastuseks, ühistunnet terve inimsooga – inimesuseks. Ühistunne loodusega on kõrgem kui armastus, kui inimsus; ta on pühaduse tunne.** – Artikkel „Ühistunne“ kogumikus „Mäss ja meelegaigus“, Ilmamaa, 1995, lk 536–541. Artikkel esmalt ilmunud 7. mail 1908 raamatus „Päevamured“.

Kes väärrib Saaremaa Laste Sõbra tiitlit?

Kandidaadi esitamiseks tuleb täita taotlus, mille leiab Saaremaa Lasterikaste Perede kodulehe vahendusel (vt lasterikkad.ee/saaremaa) või nääraamatu lehelt. Kandidaate saab esitada **16. maini**.

Auhinna väljaandmise otsustab Saaremaa Laste Sõbra tunnustusauhinna hindamise komisjon, kuhu kuuluvad Saaremaa lasterikaste perede ühenduse liikmed. Auhind antakse üle lastekaitsepäeval või selle lähikuupäeval, et pöörata tähelepanu laste väärtusele ning nende kaitse tähtsusele.

Noppeid

Maie Kindel’ist ja tema Jäätise Wabrikust sai lugeda 9. aprilli Meie Maast. Anduvälja Maie jaoks on tähtis “kasutada võimalikult palju lähedalt pärit toorainet, oma metsast ja aia-maalt”, et “töö tulek oleks tervislik”. Võib juhtuda, et jäätist pakutakse Üügu panga külalistele juba sel suvel (pank asub Anduvälja talu maadel).

Oina Jüri perenaine **Kadri Kask** seisab elurikkuse säilimise eest, kirjutas 30. aprilli Meie Maa. Kadri vanavanaisa oli viimane Väinamere uisu kapten. Olustvere lihatöötaja kutse ning maaülikooli doktorikraadiga endine lektor tõi juurte juurde tagasi tulles talu maadele lambad.

Kadi raadio saates “**Küla-vahelood**” pajatasid kaks teadatud muhulast, tänavu vabariigi aastapäeval Muhu valla kultuuripreemiaga tunnustatud Lõetsa küla mees, muusik **Peter Dudnik** ja hariduspreemia laureaat, Muhu muuseumi teadur **Eda Maripuu** Põitse külast. Aare Laine kokku pandud saatest kirjutas 18. aprilli Saarte Hää.

Kutsume huvilisi kaasa lööma **kahepaiksete vabatahtlikus seires**, et teada saada, kas ja kus võib Muhus kahepaiksetega kohtuda. Seiramise juhendi ja selgitused, kuidas lisada vaatlusi loodusvaatluste andmebaasi (äpi või veebivormi kaudu) ning reguluse (samuti nutiseadmes või veebivormis) kaudu leiate järgnevalt lingilt: loodusveeb.ee/et/themes/harrastusteaduse-projektiid/kahepaiksete-vabatahtlik-seire-2021

Vaata vana akent

Üleeestiline vanade akende märkamisele ja taastamisele pühendatud algatus „Vaata vana akent!” leiab aset 22. mail.

Korraldatakse akendele suunatud töötube, loenguid, juhendatud ringkäike, näitusi, kirjanduse välja-panekuid (nii restaureerimisest kui ka akent sisaldava märksõnaga ilukirjandusest), restaureerimise videote ühisvaatamisi, kogukonnajade akende hooldamise talguid jms.

Facebookis leht Vaata vana akent. Ürituste korraldamisel tekkinud küsimustele vastab vabaõhumuuseumi koolitusprojektide juht Aune Mark (aune.mark@evm.ee).

Sel aastal kutsuvad Pärandi-vaderid nii kooliklasse kui ka peresid üles oma kodukandi aknaid inventeerima. Lisateavet leiab **Pärandivaderite kodulehelt** parandivaderid.ee/akende-inventeerimise-talgud

Puitakende kordategemise nõu andis ka KoduMaja 2021. a aprillimai number.

Aknapäevade korraldamise üleskutse jõudis Eestisse kolm aastat tagasi rootslastelt. Sel aastal on aknapäevade üritused toimumas nii Soomes, Rootsis kui ka Lätis.

Eelmisel aastal korraldas Eesti Vabaõhumuuseum aknapäeval mitmetunnise veebiülekanne õppevideote ja vestlustega, mida vaatasid sajad inimesed 11 riigist.

Vanade akende korrapärase taastamisega tehti algust pastoraadis. Pintselsid Roosid käes. Pärandikooli/Muhulase arhiiv

Kevadtööd elektriliinide läheduses

Elektriliinide kaitsevööndis tehtavate tööde puhul tuleb arvestada ohutusnõuetega.

„Kutsume kaev- ja raietööde tegijaid ning põllu- ja metsamasinatega õhuliinide läheduses sõitjaid äärmisele ettevaatlikkusele. Seaduse kohaselt tuleb kõik tööd elektriliinide kaitsevööndis kooskõlastada võrguettevõttega, mis tagab ühtlasi ohutuse ja ettevaatusabinõud. Lisaks aitab teadlik tegutsemine ära hoida kahjusid ning vältida elektrikatkestuse tekitamist tuhandetele inimestele,“ räägib Elektrilevi varahaldusjuht Rasmus Armas.

Kui teie maavaldusi, näiteks koduaeda läbib maakaabel, ei tohi katsevööndis kaevetöödega minna sügavamale kui 30 cm. Lihtsamaid mullatöid, näiteks lillepeenarde kaevamist see kindlasti ei piira.

Elektrilevi poole võib alati pöörduda, kui on vaja selgitada konkreetse liini kaitsevööndi laiust või täpsustada maakaabli asukohta. Vajadusel tuleb kohale spetsialist, kes selgitab ohukohti ja juhendab elektriliinide kaitsevööndis tegutsemist.

Elektrilevile kuuluva võrgu kaitsevööndis töötamiseks on vajalik esitada taotlus vähemalt 10 päeva enne tööde algust. Taotluse saab esitada: www.elektrilevi.ee/et/teenused/kaitsevoondi-kooskolastused

Kui liinilähedastel töödel on tekkinud ohtlik olukord tuleb kindlasti helistada Elektrilevi rikketelefonile 1343. Kui aga on juhtunud õnnetus inimesega, tuleb teavitada häirekeskust numbril 112.

Kõrgepinge pole naljaasi!

„110 kV liini juures võib elektrilöök toimuda ühe meetri kauguselt kõrgepingeliini juhtmest, võimsamate liinide puhul aga juba 2,5 meetri kauguselt,“ selgitab Eleringi liinide käidu talituse juhataja Andrus Veeleid.

Õhuliini kaitsevöönd on maa-ala ja õhuruum, mille ulatus mõlemal pool liini telge on 110 kilovoldise (kV) pingega liinide korral 25 meetrit ning 220 kV ja 330 kV pingega liinide korral 40 meetrit.

Ohtlikke olukordi võivad tekitada ka näiteks kõrge antenn, batuut, lõke või tuulelohe. Hoiatavaid näiteid leiad www.elering.ee/ohutus

Noppeid

Rootsi moekunstniku kollektisoonist, mis muhu mustreid tutvustab, kirjutas 15. aprilli Saarte Hää. Disainer **Guðrún Sjödén** valmistas saarte mustritest inspireeritud suverieete kollektsiooni. Sjödén tutvus Muhu rahvarõivastega 2012. aastal. 2013. aastal valmis tal Muhu rahvarõivastest inspireeritud talvekollektsioon. Sjödén loominguuga saab tutvuda veebilehel www.gudrunsjoden.com/en-eu

Tänavuse **Saaremaa teema-aasta** idee on ajendatud kümme aastat tagasi Saaremaal leitud viikingilaevadest, mis jõuavad peagi ka Saaremaa muuseumisse näitusele. Näitus kannab nime “Viikingid enne viikingeid”. Kaheteistkümne aasta eest Saaremaal Salmelt ehitustööde käigus leitud ja kogu Euroopa viikingiajaloo ümber kirjutatud viikingilaevad on ootel Saaremaa muuseumis ning saavad peagi osaks muuseumi püsiekspositsioonis, kinnitas 28. aprilli Saarte Hää.

Heiki Pärdi raamatus “Eesti argielu” (2017) võrreldakse pulmarahvast Jõelähtmel ja Muhus: Muhu kohta öeldi, et purjus Muhu mehed säilitasid viisakuse.

Alkoholi riskipiiride kohta loe lähemalt alkoinfo.ee

Linda Vinkel 100

Linda (Leonida) Vinkel (Metsniit) sündis 1921. aasta 16. aprillil Külaseema Koosil Matvei ja Julia Metsniidi peres kolmanda lapsena. Tamse koolis alanud haridustee kestis sõja ja sõjajärgsete olude tõttu 1960. aastani, mil Linda lõpetas Tallinnas Pedagoogilise Instituudi.

Pärast sõda oli Linda Kuresaases Käsitööstusliku Kooli (endise Naiskutsekooli, 1945. aastast Kuressaare Tööstuskooli) direktor ja oma õpilased hindasid teda väga. Kooli saigi avada tänu Lindale, kes oli enne lahingute algust kooli varandust oma tuttavate juurde varjule viinud. Seal kohtus ta oma tulevase abikaasa Aarne (Arseni) Vinkeliga, kellega abiellus 1946. aasta mais. 1950. aastast asuti elama Muhusse, kus Aarne Vinkel asus tööle Muhu Keskkooli. 1950–54 oli Linda Vinkel Liiva 7-klassilise kooli direktor.

1954. aastal kolis pere koos tütre Piiaga Tartusse. Aarne Vinkel asus tööle Kirjandusmuuseumi ja Linda Vinkel töötas õpetajana kuulumishäiretega laste koolis, jätkates oma haridusteed Tallinnas kaugõppe teel. 1959. aastal sündis perre kolmas laps Marin, ja 1960. aastal lõpetas Linda Vinkel Pedagoogilise Instituudi.

1961. aastal koliti Tallinna, kus Linda töötas Keele ja Kirjanduse Instituudis laborandina. Samal ajal halvenes Linda Vinkeli tervis ja elu viimased kümme aastat vajas ta pidevalt ravi. Muuhulgas sai ta Pärnu sanatooriumis raviks populaarseid mudavanne ja unistas Muhust piimanõuga muda toomisest Tartusse, et seal ravikuure jätkata. Õnnestus saada ravituusik ka Musta mere äärde.

Vinkelite abiga pääsesid ka paljud muhulased Tartu arstide juurde.

Linda Vinkel suri 11. märtsil 1970. 14 päeva pärast abikaasa surma kaitses Aarne Vinkel väitekirja „18.–19. sajandi eesti kirjanduse ajaloo küsimusi” ja talle omistati filoloogiadoktori kraad.

Järgmiseks mõned killud Linda Vinkeli tegevusest Liiva 7-klassilise kooli direktorina. Koolis oli viis klassikomplekti (I–II ja III–IV olid liitklassid) ja kaheksa õpetajat, kellest kellelgi, direktor kaasa arvatud, ei olnud kõrgharidust. Ajal, mil oli heaks tavaks kõik enne 1945. aastat toimunu hukka mõista või vähemalt maha vaikida, oli Linda Vinkel kirjutanud kooli passi kooli asutamise aastaks 1913 ja kooli

Linda täditütar Mai Vorms rääkis Linda lastele, et Koosi mamma olevat oma tütre sünniaja suure ähmiga segamini ajanud, nii et sünnitunnistusel seisis maikuu asemel aprill. Mai ja Linda sünnipäevi olevat ikka samal päeval peetud (16. mail), aga äkki olevat Linda oma kuu aega ettepoole nihkunud. Oli, kuidas oli, dokumente tuleb uskuda, aga vahest on Linda Vinkeli 100. sünniaastapäeva meenutamisel Muhulase maikuu numbris oma tagamõte.

asutamise aluseks „endise Kuivastu mõisniku käsul“. Märkimisväärne on ka see, et Linda Vinkeli ajal kuulus koolimaja ametlikult Muhu Katariina kogudusele ja alles 1954. aasta 11. maist võeti see koguduselt täitevkomitee otsusega ära.

Linda Vinkeli tegevusest Liiva 7-klassilise kooli direktorina saab aimu Muhu Põhikoolis hoitavatest õppenõukogu protokollidest. Sealt saame teada, et 11. septembril 1952 kontrollis Liiva 7-klassilist kooli Orissaare rajooni haridusosakonna inspektor Neumann, kes leidis koolipidamises mõndagi head: kool ja internaat olid remonditud ning heas korras hoolimata sellest, et asusid üle saja aasta vanas pastoraadihoones. 1951. aastal õõbis internaadis 45 õpilast (kokku oli koolis 112 õpilast), kellele kool oli korraldanud toitlustamist. Inspektor tegi direktorile ülesandeks kontrollida rohkem noori õpetajaid, Vaike Pallasmaad ja Jutta Kaod. Tundub aga, et direktor külastas hoopis õpetajate Miranda Veski ja Leida Voka tunde, nii et 1953. oktoobris õppenõukogul sõna võttes kiitis direktor Vinkel neid pikalt. Leida Vokast sai ka tema mantlipärija 22 aastaks.

Pingelised suhted paistsid direktoril olevat olnud legendaarse õpetaja Artur Keskülaga. Õppenõukogu protokollis on selline lause: „Skandaali ärahoidmiseks Liiva kooli praegune direktor ei ole võimeline analüüsima õpetaja Kesküla tööd.“ Paistab, et direktor ei olnud rahul, et õpetaja Kesküla paneb hindeid tegemata tööde eest.

Hinnata saab teatavasti ainult tehtud tööd. Artikli autor puutus koolis töötades selle probleemiga õpilaste tööde hindamisel kokku ka 21. sajandi alguses.

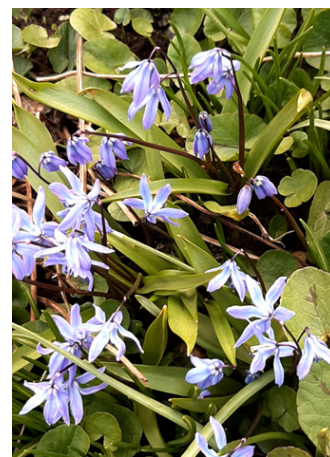
1952.–53. aastal töötasid Liiva koolis järgmised huviringid: rahvatants, male-kabe ring, tehnikaring, noorte naturalistide ring, vene keele ring, käsitööring ja ajalooring. Käsitööringi juhendas direktor ise. Tuleb märkida, et sel ajal oli käsitöö põlu all, kuna nõukogude inimese ülesandeks oli helge tuleviku rajamine huugava progressi käigus ja uue elu juurde ei pidanud kuuluma mingi kodanlik käsitööoskus.

1948.–49. aastal juhendas Linda Vinkel Rinsi kiriklas toimunud õmbluskursust. Tema käsitöö kohta mäletab tütar Piia, kuidas ta tegi ükskord õõ läbi pluusile uut tikandit, kuna oli alguses teinud tikandi mõlemale hõlmale ühtepidi. Muhulased saavad sellest „eksimusest” aru. Teised kohe kindlasti mitte.

1952. aastal alustati ka kooli spordiväljaku rajamist. 1953. aastal oli kooli ülesandeks saavutada 100-protsendiline õppeedukus. Tuleb meelde tuletada, et septembris nõukogude ajal eriti koolis ei käidud, sest tuli käia kolhoosis kartuleid võtmas. 1952. aasta kevadel lõpetas kooli 13 õpilast, neist Heikki Känd kiitussega. Kaks õpilast pidid tegema järeleksamit.

Aarne Vinkel on oma mälestuste- raamatus „Saaremaalt suurele maale” kirjutanud oma naise kohta, et ta oli hea perenaine, kes hoidis kodu puhta ja korras ka oma tervise hinnaga. Ise oli ta kolmveerand aastat enne surma öelnud: „Mina tahan, et inimene põleb suure leegiga, mulle ei meeldi leige kivi.” Aarne Vinkel lisab oma päevikus 1969. aastal: „See on tema oma elu: kogu aeg on ta üle oma võimete püüdnud, haigena töötanud, ennast igale poole pillanud ja arstimate liialdatud kasutamisega tapnud. Pole siis ime, et ta enneaegu läbi põleb.”

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Lapselaps Halliki:

Mul polnud kunagi võimalust oma emaema tunda, ometigi tunnen end temaga tugevalt seotud olevat. Minu õde Linda sai tema järgi oma nime. Minu ema on pärinud temalt oma silma ilu nägemiseks ja kire käsitöö vastu – kogu oma elu on mind hellitatud isetehtud riietega (õmmeldud ja kootud, sallidest peokleitideni), tikitud laudlinade, padjakatete ja seinavaipadega. Ning mulle teeb tõeliselt rõõmu, kui leian meie põõningult mõne vanaema kleidi, mis istub mulle nagu valatult. Kuigi alles 20 aastat hiljem, kasvasin ma üles majas, millest mu vanaema Linda tegi kodu. Mõned lilledest, mis ta 60 aasta eest meie aeda istutas, õitsevad siiani igal aastal. Meeldetuletus loomingulisest, kaunist ja targast naisest, kes ta oli, ja kelle veri voolab tugevalt ka minu soontes.

Linda Vinkel 1946 Kuresaases Kõver tän. 1. Foto: Nataša Klaas.

3 x erakogu

Kastemaa laulud on murelikud, sest neil

on oma Tuhkatriinu.

Enda Naaber

Muhulased kodus ja vöörsil (5)

Algus 2021. aasta
jaanuarinumbriks.

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Karuse valla muhulased

Sellest, kui palju muhulasi pärast Vabadussõda Läänemaale asus, annab tunnistust see, et muhulasi oli 1941. aastal Karuse valla 34 küla ja asunduse 163 peres.¹ Osa neist olid seal kahtlemata tööl, aga suuremal jaol oli oma majapidamine ja nii pereisa kui pereema olid sündinud Muhus. Kokku oli 1941. aastal Karuse vallas umbes 400 inimest, kes olid Muhuga seotud. Lisaks sellele elas palju muhulasi ka Lihula ja Varbla vallas ning küllap teistegi Läänemaa – Pärnumaa valdades.

Karuse valla Muhu päritoluga pered on ära toodud loetelus allpool. Esimesena on kirjas pereisa sünnikoht ja teise pereema oma, kui neid oli Ülo Rehepapi andmebaasi abil võimalik tuvastada. Lisaks peredele oli hulgaliselt üksikuid muhulasi, kelle puhul pole kindel, kas nad jäid mandrile või tulid tagasi Muhusse ja kes loetelus ei kajastu.

Metsa külas

perekond Armas Nõmmküla Insult, kust pere oli asunud Nõmmküla Väravale ja sealt siis juba mandrile. Armased elasid ka Kiviste külas, Paatsalus ja Illustes.

Kiviste külas

perekond Vapper, kus pereisa oli Paenase Arusaadul ja ema Külasea Suureväravalt. Nende järeltulija on telediktor Astrid Jänel. Juta Peegeli sõnade kohaselt oli sinna pidanud asuma noorem poeg Maksim, aga kuna vanema poja naine ei saanud ämmaga hästi läbi, siis oli Ivani naine Mare haaranud ohjad enda kätte ja kodust läks ära pere vanem poeg.

Illuste külas

perekond Vaske Raugi Nõmmelt, **Hõbesalu külas** perekond Paist Vahtraste Tikalt, pereema oli pärit Lepiku Korista-Jaanilt, **Suure Muriste külas** elas Andrei Jõgi Simiste Lilleniidilt, Pivarootsi külas Kand Aleksander, perekond Kesküla Igaküla Pärsti-Andruse, perekond Rihvk Leeskopa Ansult ja Või Pärsti Jurilt,

Koora külas Maltis Vahtraste Kesküla. Ülo Rehepapi andmebaasis on kirjas, et Vassili Maltis varjas ennast sõja järel uute okupatsioonivõimude eest ja, tundes oma olukorra lootusetust, poos ennast 1948. a üles. Tema dokumendid leiti hiljem Nehatu Kangru-

Aadu talu rookatusel.

Rame külas perekond Kesküla Kõinastult ja Hein Lõetsa Rannalt, Tuuling Kesse Mardilt, **Virita külas** perekond Uustalu Igaküla Andruse ja pereema Liina Koguvast, kes oli Nuka Ärni õde,

Nehatu külas Linnuse Rannal sündinud Julia Nairis (abielus Heinluht) oma perega ja Linnuse Tuulegil sündinud emaga, perekond Pärtel Või Pärsti Jurilt, pereema Raisa oli Lepiku Pangalt,

Lõokülas elas perekond Kessel Levalõpme Kaldalt pärit isa ja Mõegaküla Tustilt pärit pereemaga, perekond Kesküla Rootsivere Saadul,

Linnuse külas Nairis Linnuse Rannalt, Nurmsi külas Julia Murd/Ots Põitse Sõnnisaadul oma tütreaga,

Salevere külas Muul Jaan Koguva Toomalt oma perega. Eino Schmuuli sõnade kohaselt teenis Koguva Tooma juurtega (pärit Koguva Rannalt) Jaen Schmuul (1874–) admiral Makarovi lipulaeval Varjaag. Tshusima lahingust Jaapani sõjas ta aga osa ei võtnud, sest kaks päeva enne seda oli tundnud ennast halvasti. Jaen abiellus Peterburis Võrumaalt pärit Ekateriinaga ja tulid 1914. aastal Venemaalt ära, ostsid Salevere Salu talu.

Kõera külas perekond Kirves Suuremõisa Paldult, Mõisakülas Ivan ja Georgi Saarkoppeli pered

Kallaste Aru-Jaanilt. Viimase naine oli Kantsi Sillaväravalt.

Kuke külas olid Kollod Nautse Tirilt ja Soonda Peetrilt ja Nõud, kes Linnuse Neolt olid asunud kõigepealt Saaremaale Saikla külla ja sealt 1916. aastal Läänemaale. Mäletatavasti oli Linnuse Neolt pärit Aleksei Nõu Talurahva Põllupanga Eestimaa kubermangu osakonna direktor ja Kuke külasse asus tema vend Vassili.

Kokuta külas perekond Koppel / Laaneväli Soonda Andruse ja Tupenurme Saarelt,

Massu asundusest Akillina Meisterson Kuivastu Kaura-Väravalt oma tütreaga, perekond Õige Tupenurme Nagiväljalt, perekond Maltis Vahtraste Pärsti ja Tikalt,

Uue Virtsu asunduses perekond Väärtnõu Soonda Koplinukalt ja Vanamõisa Simult, perekond Mätas Rannaküla Rannalt, perekond Liik Ridasi Jaanilt ja Mäla Juri-Matsilt, perekond Karjane Viiraküla Ottilt ja Lauritselt, perekond Seur Kallaste Kõrgemäelt ja Külasea Kesküla, Tänav Rebasiki Uie-Mardilt, perekond Vapper Külasea Kesküla ja Põitse Nakitselt, perekond Noor Viiraküla Mihklilt ja Viiraküla Toomu-Jaanilt, perekond Metsniit Soonda Ivani Tänavsuult ja Viiraküla Nukalt, perekond Müürisepp Rinsi Kupitselt (ka Vana-Virtsu asunduses).

M a e u s e

külas perekond Maripuu Tupenurme Vanaga-Jaanilt, Voose külas perekond Õige Võlla Jaanilt, perekond Ling Linnuse Lensilt,

Ridase külas perekond Sulane Suuremõisa Alt-Jaagutoalt,

Kõmsi ja Hõbesalu külas perekond Randmets Liiva Tõniselt. Randmets Tõnis müis oma majapidamise Liival Levalõpme Mihklilt pärit Madis Raunmägile.

Pärast Milda Raunmägi surma 2003 läks kinnistu valla omandusse.

Hanilas perekond Tust Tusti Toomalt ja Vasiksaat Külasea Oosearelt,

Esivere külas perekond Aljas Nautse Jaagult,

Arukülas perekond Murd/Raudkivi Põitse Sõnnisaadul, perekond Pea Hellamaa Viherpuult ja Kapi Rehelt,

Virtsu perekond Pruul Rässa Kaegu Andruse, Saartok Põitse Kästikilt ja Paenase Niidialuselt, perekond Liik Suuremõisa Ennult,

Vana Virtsu asunduses perekond Küla Külasea Ennu-Pärsti ja Rootsivere Ansu-Jaanilt, perekond Maas Mõegaküla Mäelt ja Tammelt, perekond Tuulmägi Kantsi Kearult, perekond Soop Nõmmküla Toomalt ja Mõisaküla Kaldamäelt, perekond Tammik Põitse Vildiaugult ja Levalõpma Arult, perekond Kask Oina Jurilt ja Suuremõisa Põllult, perekond Maripuu Pädaste Luhalt ja Oina Jurilt, perekond Kask Oina Jurilt ja Tusti Käsprilt, perekond Küla Külasea Ennupärsti ja Kingiseppalt, perekond Ärm Lõetsa Matsi-Uielult, perekond Mürisepp Rinsi Kupitselt,

Raudtee majas elas perekond Lepmets Lõetsa Poali-Jurilt ja Tuulmägi Kantsi Kearult. Pereisa Vassili Lepmets oli raudteel ka tööl. Raudteelane oli ka Mihail Pea.

Kinksi külas perekond Mürisepp Rinsi Kupitselt ja Või Postilt ja perekonnad Sõber/Kokk ja Alemaa Kokk Igaküla Pärsti-Mihklilt.

Ida ja Salme Sõberi vanaema oli pärit Koguva Toomalt. Ida Sõber oli üks Muhu iluduskuningannadest ja abiellus baltisakslase Richard Alemanniga. Viimase pere ei olnud aga uue sugulasega rahul. Sellest võib isegi aru saada, sest Ida oli tõmmut verd kaunitar ja Alemannid arvasid, et ta on juudi või mustlasverd, mis tol ajal ei olnud sakslaste seas eriti soositud. See aga, et nad ei tahtnud Ida järeltulijatest veel aastakümneid hiljem midagi kuulda, on juba palju kõnekam.

Salme poeg Undel (s 1947) oli pikka aega Tartu 7. keskkooli (Karlova Gümnaasiumi) direktor ja koorijuht, kes on poistekooriguhatanud ka laulupidudel. Undel Kokk oli Eesti Kongressi saadik ja Tartu Linnavolikogu kolme koosseisu liige.

Igaküla Pärsti-Mihkli. Paremal Soonda Simult pärit Mare Sõber (s Vapper), keskel Ida Sõber Alemaa (1911–1989) oma abikaasa Johannes Richard Alemaaga.

¹ ERA.4312.1.7 - Karuse valla elanike nimekiri 1941.

Teade Liiva ja Hellamaa raamatukogudelt

Alates 3. maist taastub siseruumide lugemissaalides avariilite ja etteregistreerimiseta internetiarvutite kasutamise võimalus ning kohapeal väljaannete laenutus ja tagastus.

Kehtima jääb ruumi täituvuse nõudena kõikide siseruumide puhul täituvus kuni 25 % ja 2+2 nõue. Raamatukogu kõigis siseruumides palume kanda maski või katta nina ja suu. Raamatukogusse sisenedes ja seal lahkudes palume desinfitseerida käed. (Juhend lähtub Vabariigi Valitsuse 19.8.2020 korraldusest nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ ning seda muutvatest õigusaktidest.)

Kohtumiseni raamatukogus!

Muhu murdesõnastik: muhu.rehepapp.com/murre

17. maini PRIA toetus mesilasperede pidamiseks

Mesilaspere toetus aitab suurendada bioloogilist mitmekesisust ja põllumajanduskultuuride saagikust ning aitab kaasa põllumajandusloomade registris mesilasperede registreerimisele, sh osaliselt hüvitada mesilaste pidamisega seotud kulusid. Eeltingimusena peab mesinik esitama 1.–17. maini põllumajandusloomade registrisse andmed tema peetavate mesilasperede arvu kohta 1. mai 2021. a seisuga.

PRIA pindalatoetused

PRIA alustas pindalatoetuste ja maaelu arengukava loomatoetuste taotluste vastuvõttu, mis toimub ainult elektrooniliselt e-PRIA vahendusel. Erandkorras ei rakendata 2021. aastal toetuste vähendamist taotluse esitamise eest (1 % tööpäeva kohta) hilinenud taotluste vastuvõtmise perioodil. Taotlusi saab esitada **15. juunini**, aga palume need esitada siiski võimalikult varakult.

PRIA maakondlikud teenindusbürood avatakse klientidele 10. mail. Enne büroosse tulemist palume tutvuda PRIA veebilehel avaldatud teabega ja kindlasti eelnevalt broneerida aeg taotluse esitamiseks kas aadressil web.pria.ee/broneering või helistades teenindusbüroosse.

Otsetoetused: ühtne pindalatoetus (ÜPT) ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus (ROH); noore põllumajandus- tootja toetus (NPT); puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus (PKV); jätkata saab väikepõllumajandustootjate toetuse (VPT) kavas osalemisega.

Maaelu arengukava 2014–20 toetused

Keskonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus: keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM); keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse toetus (KSK); keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus (KSA); piirkondlik mullakaitse toetus (MULD); piirkondlik veekaitse toetus (VESI); kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT); ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL); poolloodusliku koosluse hooldamise toetus (PLK).

Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus (MAH); Loomade heaolu toetus (LHT); Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus (NAT).

Palume kõigil taotlejatel tutvuda soovitud toetuste saamise täpsemate tingimustega meetmete määrustest, tutvustustest ning „Abiks taotlejale“ juhenditest PRIA kodulehel www.pria.ee

Toetuste ja e-PRIA kasutamise kohta saab abi küsida PRIA pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679 või pöördudes MES nõuandeteenistuse konsulentide poole, vt kodulehelt www.pikk.ee/teenused-ja-tooted/e-pria-kasutamise-juhendamise-2020-a/

* Kõige tähtsam on **olme- jäätmetest** välja sorteerida bio- jäätmed ja vanapaber. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendi- konteineri või vastuse küsimusele, kuhu millised jäätmed viia, leiad lehel kuhuviaa.ee

Transpordiamet alustas **mere- mõõdistustöödega**, mis kestavad kuni hilissügiseni. Hüdrograafialaev EVA-320 mõõdistab Väina- merel.

Maaomanike mured üldiselt jahindusnõukogus kõneks ei tule, kirjutas 10. aprilli Saarte Hääl.

Muhus lasti mullu maha 741 **metssiga**, kinnitab 24. aprilli Saarte Hääl. Inimesed peavad ka ise tegema kõik selleks, et sead nende valdustesse ei tungiks, mitte ainult jahimeeste peale lootma. Muhus tabati eelmisel aastal ka šaakaleid.

Maade jahindusliku kasutamise lepingud

Eestis on 330 jahipiirkonda. Jahipiirkond antakse jahiselti (või mõni muu jahimeeste organisatsiooni) kasutusse 10 aastaks. Lepingu sõlmimisel soovitatakse maaomanikel ettepanud lepingut võrrelda Eesti Erametsaliidu poolt koostatud näidislingingutega aadressil erametsaliit.ee/tegevused/jahindus Küsimuste korral: erametsaliit@erametsaliit.ee

Saare korsten OÜ

Korstnapühkimisteenus
Töö puhas ja põhjalik

Korstnapühkija Aadu Süld
Kutsetunnistuse nr 138888
Tel. 56935883
saarekorsten@gmail.com

avatud E, T, R, L
kl 10–17.
Lähem teave tel.
5348 9445, Mare.

Aitan leida vajadustele vastava kindlustuslahenduse

- Liikluskindlustus
- Kaskokindlustus
- Reisikindlustus
- Kodukindlustus
- Kodu vastutuskindlustus
- Õnnetusjuhtumikindlustus

Anu Kaljuste

Tel: 5386 8042
anu.kaljuste@salva.ee

Hellamaa Külakeskus
Igal kolmapäeval 15.00 – 17.00
Muul ajal kokkuleppel

MUHU VARAHALDUSE OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on roomiku transport objektile tasuta. Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie kodulehelt.

koduleht: www.muvarahaldus.ee
e-mail: info@muvarahaldus.ee

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 42.-/h
- Koppladur JCB 3CX 32.-/h
- Minilaadur Avant 528 30.-/h
- Teehöövel 40.-/h
- Pinnaserees 70.-/h
- Tõstukiga traktor Valtra 38.-/h

VEOKID

- Kallur Volvo FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Paakauto Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0/32 7,20/t
- Killustik fr 5/15 16,60/t
- Killustik fr 32/64 7,80/t
- Liiv 13,80/t
- Muld haljastuseks 16,80/t

Hind sisaldab käibemaksu

REKLAAMTEKST

Nutikas teenus autohaagise rentimiseks

Energiaettevõtte Alexela töö mullu koostöös TIKIrendiga esimesena Eestis turule nutika rendihaagise teenuse, mis on nüüd ka Muhus olemas. Tänu ettevõtte loodud lahendusele on haagise rentimine nüüdsest ööpäevaringelt kättesaadav.

„Meie loodud lahenduse abil saab klient rentida haagist oma nutitelefonil abil. Haagiste rendipunktid ei pea seejuures asuma pelgalt tanklapoodide juures, vaid nutikas lahendus võimaldab meil haagiserent teha kättesaadavaks ka automaattanklates ja seda ööpäevaringelt,“ rääkis AS Alexela kaubanduse ja turundusvaldkonna juht Tiit Valk äsja Muhumaale jõudnud nutikast haagiste renditeenusest.

Alexela plaan on pakkuda lähitulevikus üle-eestiliselt vähemalt 200 haagist nii automaattanklate kui ka tanklapoodide juures. „Varasemalt on saanud sobivat haagist rentida vaid mugavuspoodidega jaamades, aga tänu nutilahendusele saab see mugavusteenus oluliselt kättesaadavamaks ning täiesti kontaktivabaks teenuseks. Laete telefoni Alexela Haagis äpi, avate Bluetoothiga haagise luku ja sõidate. Ei mingit lepingut ega paberimajandust, vaid kõik on lahendatud äpiga,“ rääkis Valk ja märkis, et nüüdsest on haagised vaid mõne nupuvajutuse kaugusel. Renditud haagis tuleb tagastada samasse asukohta, kust see renditi.

Rendihagise teenuse punkt asub Muhus Alexela Liiva tanklas. Lähematest kohtadest on veel nutikas kontaktivaba renditeenus Virtsus ja Saaremaal Kuresaares ning Orissaares.

Marit Liik / Alexela

* Ostan korteri, maja või äripinna Muhu saarel. Telefon 512 3086.

Muhu VI Kohvikutepäev 30. – 31. juuli 2021

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

9. mai. Ülestõusmisaja 6. pühapäev. Palvepühapäev Rogate Sädame kõne Jumalaga. Emade-päev

Kl 14 jumalateenistus armulauaga (kirikus).

23. mai. Nelipüha. Püha Vaimu väljavalamine. Muhu koguduses peetakse sel päeval leeripüha.

Kl 14 jumalateenistus armulauaga (kirikus).

30. mai. Kolmainupüha. Varjatud Jumal. Kl 14 palvus (kirikus). Pärast palvust toimub koguduse

täiskogu koosolek korraliseks nõukogu valimiseks.

Värsked teated kodulehel: muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja Hannes Nelis
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

8. mail kl 10 Jumalik liturgia.

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

22. mail kl 10 Jumalik liturgia. Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

Saaremaa Jehoova tunnistajate kogudus

Pühapäeviti kell 12.00 pooletunnine loeng elulisel teemal piibli vaatevinklist.

Koosolekud toimuvad videokonverentsina. Info tel 53498989

JW.ORG (Meist / Koosolekud)

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

9. aprillil 82-aastane Uno Ausing.

30. aprillil 89-aastane Endel Veskimeister.

Tunneme kaasa omastele!

Jaanikuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Artur Pajuniit 91 (12.6)
Laine Väli 91 (26.6)
Liilia Aulik 90 (4.6)
Hilja Schapel 90 (5.6)
Ilme Auväär 86 (9.6)
Heldi Rand 85 (13.6)
Hargo Saabas 84 (15.6)
Elle Heinla 84 (20.6)
Elma Evert 84 (23.6)
Lembit Roosleht 83 (27.6)
Silja Suu 81 (18.6)
Hilvi Pae 81 (23.6)
Hilda Saar 80 (14.6)
Leida Abe 75 (2.6)
Liivia Mardi 75 (18.6)
Luule Oljanoi 75 (22.6)

Sirkkaliisa Sumari-Ilmoni 70 (13.6)
Peeter Tänav 70 (17.6)
Jüri Vaher 65 (3.6)
Kalle Kiviaru 65 (26.6)
Eduard Pauts 60 (2.6)
Virve Sarapik 60 (25.6)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Tasakaal ja vaimne tervis - loe lähemalt peaasi.ee

MEITE MEKK CATERING – restoran Sinu valitud kohas!

Tellida saab toitlustuse täis-teenust alates laua katmisest ja teenindamisest kuni laua koristamiseni.

Samuti saab tellida toite eraldi: kuum- ja külmlauda, suupisteid, saiakesi, pirukaid, kooke, torte ja palju muud.

Võimalik rentida ka nõusid. Küsi pakkumist! telefon: 53 474 284 E-mail: meitemekk@gmail.com www.facebook.com/Meite-Mekk-Catering

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: Lauri Kolk
Tel: +372 5191 2950, lauri@adrem.ee
www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Kevadeks küttekolded puhtaks!

Korstnapühkija tuleb külla, telli kui vaja:

- * küttekollete puhastamist
- * korstnate puhastamist oma redeliga.

Lisainfo ja registreerimine: Korstnapühkija Andi Vaha telefonil 5668 4705 e-post: akgetmer@gmail.com

TOOROS

KAEVETEHNIKA RENT JA VEOTEENUSED
VEOAUTO | MINIEKSKAVAATOR | RATASLAADUR

info: tooros.ee | +372 5567 2000

Juuni Muhulase materjalid on teretulnud 31. mai lõunani.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 430 eks.
Hind 50 euro senti